

Το έργο του Μ. Αλέξανδρου

- **Βασικό ερώτημα διερεύνησης : Γιατί χαρακτηρίζεται ως οικουμενικός ο χαρακτήρας του έργου του Μ. Αλεξάνδρου;**

Οικουμενικός (=αυτός που σχετίζεται με την οικουμένη κι όχι με μεμονωμένες χώρες ή ομάδες ανθρώπων)

Διδακτικοί στόχοι

- Να ανακαλέσουν οι μαθητές σχετική προϋπάρχουσα γνώση
- Να κατανοήσουν το ιστορικό περιεχόμενο (τις διαστάσεις του έργου το Μ. Αλέξανδρου) και να το ερμηνεύσουν μέσα από τη μελέτη των ιστορικών πηγών (πρωτογενών και δευτερογενών) ως προς τον οικουμενικό της χαρακτήρα.
- Να κατανοήσουν ότι το έργο του Μ. Αλέξανδρου είναι αποτέλεσμα μιας σημαντικής προσωπικότητας και των επιλογών της.
- Να αποτιμήσουν το έργο του όχι μόνο για εκείνη την εποχή αλλά και μέσα στη διάρκεια του χρόνου.

Διεξαγωγή διδασκαλίας

- **Μέθοδοι επεξεργασίας**

Διερευνητική μελέτη των πρωτογενών και δευτερογενών γραπτών πηγών.

Αρχαιολογικά ευρήματα και έργα τέχνης με θέμα τον Μ. Αλέξανδρο.

- **Τεχνικές επεξεργασίας της ενότητας**

Φύλλο εργασίας, διερεύνηση πηγών, ερμηνευτική προσέγγιση

Το έργο του Μ. Αλέξανδρου

Τομείς:

Στρατιωτικός

Πολιτικός

Οικονομικός

Πολιτιστικός

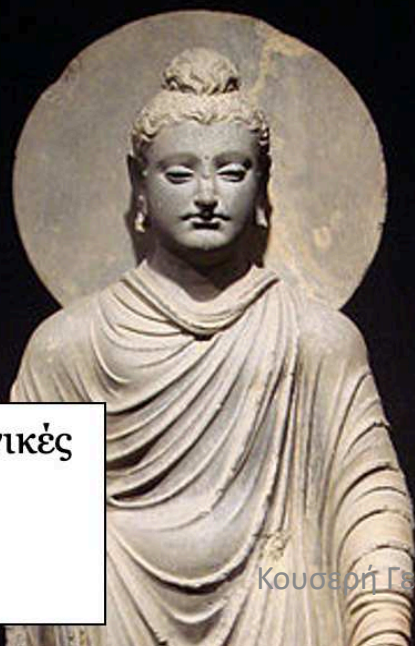
- **Αφόρμηση και ανάκληση προϋπάρχουσας γνώσης μέσα από τη μελέτη έργων τέχνης**
- **Τι παρατηρείτε στα επόμενα έργα τέχνης;**

Ο Μέγας Αλέξανδρος με μιάτιο (3^{ος} αι. π.Χ.)
Αντίγραφο αγάλματος του Λύσιππου
Αρχαιολογικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης

Ο Αλέξανδρος στο Ναό των Ιεροσολύμων.
Σεμπαστιάνο Κόνκα, γύρω στα 1750
Bridgeman Art Library

Άγαλμα του Βούδα με καθαρές ελληνικές
επιρροές.
1^{ος} -2^{ος} αιώνες μ.Χ.
Εθνικό Μουσείο, Τόκιο

Ο Αλέξανδρος καταδύεται στη θάλασσα μέσα σε γυάλινο σκάφος.*
Έκδοση οριστικού μυθιστορήματος (17^{ος} αιώνας) με Αθήνα

Κουσαρή Γεωργία

Ο Μάρκο Πόλο και οι θρύλοι για τον Μ. Αλέξανδρο

- Όταν ο Μάρκο Πόλο επισκέφθηκε την πόλη Μπαλκ, τα αρχαία Βάκτρα, τη «Μητέρα των Πόλεων, τον Επίγειο Παράδεισο», οι οικοδεσπότες του ακόμα μιλούσαν για το γάμο που είχε συναφθεί ανάμεσα στον Μέγα Αλέξανδρο και τη Ρωξάνη, κόρη του Δαρείου, βασιλιά της Περσίας. Όχι πολύ μακρύτερα, στο Βαδαξάν, ο Βενετός ταξιδιώτης άκουγε **για άλογα που υποτίθεται ότι κατάγονταν απευθείας από το άλογο του Αλέξανδρου, το Βουκεφάλα: «Γεννιόντουσαν όλοι σαν εκείνον, μ' ένα κέρατο στο μέτωπο.** Αυτή η ράτσα ανήκε αποκλειστικά σε έναν από τους θεούς του βασιλιά, θανατώθηκε από εκείνον. Τότε η γυναίκα του, για να εκδικηθεί το θάνατο του άντρα της, κατέστρεψε όλη τη ράτσα, κι έτσι χάθηκε». Δεν είναι μόνο τα άλογα που η καταγωγή τους είναι μυθική. **Πολλοί από τους βασιλιάδες της Βακτριανής, των Δερβών και γειτονικών περιοχών ισχυρίζονταν ότι κατάγονται από το Μέγα Αλέξανδρο.**

(Ρίτσαρτ Στόουνμαν, Μέγας Αλέξανδρος, Θρύλος-Μύθος-Ιστορία (μτφρ. Λ. Ιωαννίδου), Αθήνα 1993, σελ. 13

Ποιο είναι το επίκεντρο των θρύλων για τον Μ. Αλέξανδρο;

Πολιτιστικός τομέας:

τεράστια η πολιτισμική σημασία της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου που πήρε τη διάσταση της ένοπλης εξερεύνησης.

Επιμέρους στοιχεία που δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό:

A) διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού,

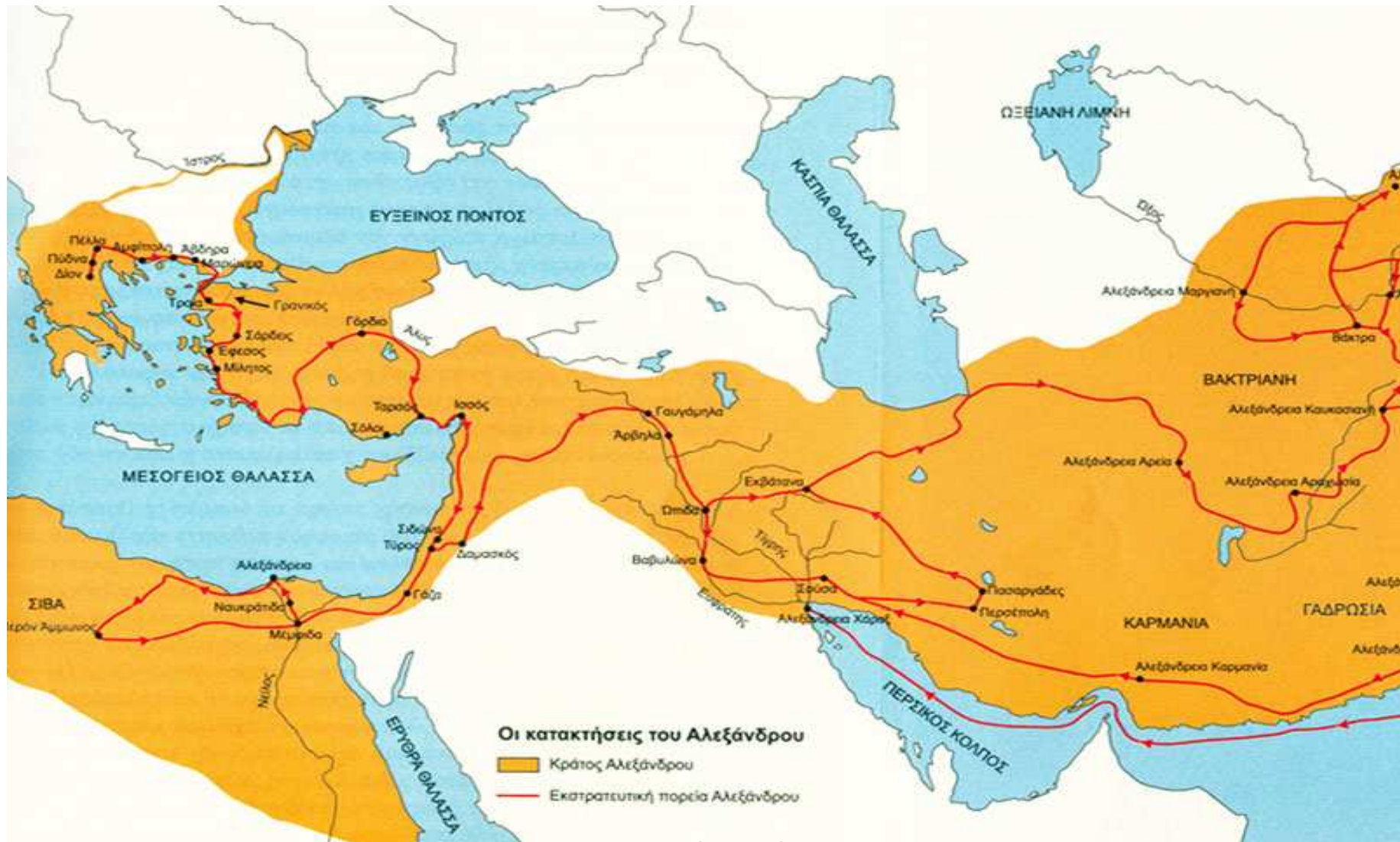
B) υιοθέτηση πολιτιστικών στοιχείων των λαών της Ανατολής,

Γ) ίδρυση νέων πόλεων,

Δ) εξερεύνηση περιοχών,

Ε) επιθυμία για έρευνα.

Τι ερώτημα θα μπορούσαμε να θέσουμε σε σχέση με το χάρτη ;

Ομιλία του Μ. Αλέξανδρου

- Σύμφωνα με τον αρχαίο ιστορικό Αρριανό, στο έργο του "Η Ανάβαση του Αλέξανδρου", ο Μέγας Αλέξανδρος το 324 στην πόλη Ώπι, απευθύνεται στους στρατιώτες του και λέει:

"Ξεκινώντας από τη χώρα αυτή, που ούτε εσάς έτρεφε με επάρκεια, άνοιξα αμέσως για χάρη σας τα στενά του Ελλησπόντου, μολονότι εκείνη την εποχή τον έλεγχο της θάλασσας κατείχαν οι Πέρσες. Αφού στη συνέχεια νίκησα με το ιππικό μου τους σατράπες του Δαρείου πρόσθεσα ολόκληρη την Ιωνία στη δική σας εξουσία. Ακόμη ολόκληρη την Αιολίδα και τις δύο Φρυγίες και τους Λυδούς, ενώ κυρίευσα τη Μίλητο με πολιορκία. Και σας έδωσα να απολαμβάνετε τις προσόδους από όλες τις άλλες χώρες που θεληματικά υποτάχτηκαν στη δύναμή μου. Σε σας ανήκουν και όλα τα αγαθά από την Αίγυπτο και την Κυρήνη που κατέκτησα αμαχητί. Δικά σας κτήματα είναι η κοίλη Συρία, η Παλαιστίνη και η Μεσοποταμία. Δικές σας και η Βαβυλώνα, η Βακτρία και τα Σούσα. Δικά σας και ο πλούτος των Λυδών και οι θησαυροί των Περσών και τα αγαθά της Ινδίας και του ωκεανού".

(Πηγή από

http://www.imma.edu.gr/macher/hm/hm_main.php?el/A1.4.1.html)

Στρατιωτικός τομέας:διορατικός στρατηγός
με μεγαλοφυή σκέψη ως προς:

A) την κατάκτηση τεράστιων περιοχών

B)τον σχεδιασμό αντιμετώπισης του αντιπάλου
στις κατά μέτωπο συγκρούσεις και στις
πολιορκίες.

Οικονομικός τομέας:

δημιουργία του συστήματος της νομισματικής οικονομίας με ενιαίο χαρακτήρα στην απέραντη αυτοκρατορία και εγκατάλειψη της ιδέας του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου.

Επιμέρους μέτρα:

A)κατάργηση της σατραπείας ως φορολογικής μονάδας,

B)δημιουργία φορολογικής περιφέρειας με περισσότερες της μιας σατραπείες,

Γ)μετατροπή των θησαυρών που συγκεντρώνονταν σε χρυσό νόμισμα

- **Εξερεύνηση του κόσμου της Ανατολής**

Οι στρατιώτες έμεναν έκπληκτοι βλέποντας τους πλούσιους στη Βαβυλώνα να κοιμούνται πάνω σε ασκιά γεμάτα κρύο νερό· οι Ινδοί χρησιμοποιούσαν μια πέτρα αντί για μαξιλάρι. Παντού αντίκριζαν ζώα που προκαλούσαν τρόμο... **Κι ωστόσο η πιο μεγάλη τους έκπληξη ήταν ο άνθρωπος, αυτό το πραγματικά σοφό και δημιουργικό πλάσμα και, όπως λέει κι ο Αριστοτέλης, πολιτικό.** Στη Ινδία, ακόμα, βρήκαν συγκλονιστικά ανθρώπινα είδη. Εκστασιάζονταν από τη σοφία που διέθεταν οι φακίρηδες... Το ταξίδι στην άκρη του κόσμου είχε μάθει στους αιώνια περίεργους Έλληνες, αν δεν το γνώριζαν ήδη, τη σχετικότητα της ηθικής και των ηθών κι ίσως ακόμα και τη σχετικότητα του καλού... Προσδιορίζοντας τον πολιτισμό σαν ένα πολυσύνθετο σύνολο τεχνικών, δομών και ηθών, οι μεγάλοι μας οδοιπόροι ανακάλυπταν, στο τέρμα του δρόμου τους, ότι η αυτοκρατορία που είχαν πιστέψει πως είχαν νικήσει, τους είχε ξεπεράσει στις τρεις αυτές περιοχές (σημ. Περσία, Σογδιανή και άνω κοιλάδα του Ινδού). Κι όχι χωρίς λόγο▪ **ο Μακεδόνας κατακτητής διατηρούσε, με πολλή φροντίδα τους καλλιτέχνες, τους ανώτερους διοικητικούς υπαλλήλους και τους νόμους του προκατόχου του.**

Πωλ Φωρ, Η καθημερινή ζωή στις στρατιές του Αλεξάνδρου (μτφρ. Γ. Αγγέλου), Αθήνα 1991, σελ. 225-226.

- **Ερώτηση**

Ποια στοιχεία λαμβάνουμε από την πηγή για την αποδοχή των τοπικών παραδόσεων και το συγκερασμό των πολιτιστικών στοιχείων από πλευράς Μ. Αλέξανδρου; Η πηγή που ακολουθεί παρουσιάζει μία άλλη οπτική του θέματος αυτού. Ποια είναι αυτή η οπτική και πώς την αποδέχονται οι Μακεδόνες στρατηγοί;

- **Στον περσικό θρόνο**

Ο Αλέξανδρος άρχισε να καυχιέται για τις νίκες του, εγκατέλειψε την εγκράτεια και την ολιγάρκεια, που του είχε διδάξει ο δάσκαλός του, και άρχισε από εδώ και πέρα (σημ. προέλαση στα Βάκτρα και καταδίωξη Βήσσου) να μιμείται την περσική πολυτέλεια.

Πρώτα, εγκατέστησε στο παλάτι τους ασιάτες ραβδούχους, έπειτα διάλεξε σαν υπασπιστές τους πιο επιφανείς από τους άλλους, ανάμεσα στους οποίους ήταν και ο αδελφός του Δαρείου ο Οξάθρης. Στη συνέχεια φόρεσε το περσικό διάδημα και τον κάτασπρο χιτώνα εκτός από τις περισκελίδες και το χειριδωτό περσικό μανδύα, και στους συντρόφους του χάρισε πορφυρές στολές. Στην αρχή, ντυνόταν έτσι όταν ήθελε να παρουσιαστεί στους βαρβάρους, και στις φιλικές του συναναστροφές. Ισχυριζόταν ότι φορούσε τη στολή αυτή σαν λάφυρο και δείγμα της νίκης του **εναντίον των βαρβάρων, αλλά με την πολυτέλεια και τη λάμψη της φορεσιάς, φαινόταν ότι είχε στην ψυχή του την αλαζονεία και την έπαρση των Ασιατών, και παραδινόταν χωρίς μέτρο στις διασκεδάσεις και τις ηδονές και δημόσια εμφανιζόταν φορώντας τη μηδοπερσική στολή αντιγράφοντας τα έθιμά τους.** Όλα αυτά δυσαρεστούσαν τους φίλους των αρχαίων μακεδονικών ηθών και της απλότητας, αλλά θέλοντας και μη αναγκάζονταν να συγχωρούν τη διαγωγή αυτή του Αλέξανδρου, γιατί πίστευαν ότι κατά βάθος είχε παραμείνει ίδιος στην ανδρεία και στην υπομονή στους κόπους.

- Κόιντος Κούρτιος Ρούφος, Η Ιστορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου (Historiarum Alexandri Magni Macedoni) VI,VI,1-3 (μτφρ. Χ. Μίκογλου), Αθήνα 1993, 271-2.

Πολιτική δράση: στόχος η ανάμειξη
Ελληνικού και ασιατικού κόσμου και
η ένωσή τους υπό ισχυρή διοίκηση
α)αποδοχή των τοπικών παραδόσεων και του
διαφορετικού τρόπου άσκησης της εξουσίας
κάθε λαού,
β)διατήρηση του θεσμού των σατραπειών,
με Έλληνες ή Πέρσες διοικητές,
γ)δημιουργία σχετικής διοικητικής παράδοσης

Εργασία για το σπίτι

- Οι ερευνητές και οι ιστορικοί της περιόδου του Μ. Αλεξάνδρου κατανέμουν το έργο του σε τομείς όπως: στρατιωτικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό και το αξιολογούν ανάλογα. Να αναφέρετε δύο τομείς, στους οποίους εσείς θεωρείτε ότι επιτεύχθηκε το σημαντικότερο έργο.